

**Udskrift
af
Arbejdsrettens retsbog**

Den 16. november 2009 holdt Arbejdsretten møde i Arbejdsmarkedets Hus, Sankt Annæ Plads 5, 1250 København K, i

Sag nr. A2008.440:

Landsorganisationen i Danmark

for

Dansk EI-Forbund

mod

Dansk Arbejdsgiverforening

for

TEKNIQ

for

Wilhelmsen Callenberg A/S

Svendborgvej 226

5260 Odense S

i hvilken sag der sidst blev holdt retsmøde den 21. oktober 2009.

Retten beklædtes af formanden, højesteretsdommer Børge Dahl.

Som retsskriver fungerede Anders Levy.

For klagerne mødte: Landsorganisationen i Danmark ved advokat Ane K. Lorentzen, Dansk EI-Forbund ved Ole Madsen og Arne Hansen samt Flemming Kristensen.

For indklagede mødte: Dansk Arbejdsgiverforening ved advokat Pernille Knudsen, TEKNIQ ved advokat Charlotte Ketelsen, Wilhelmsen Callenberg A/S ved økonomidirektør Robert G. Hansen, afdelingsingeniør Sven G. Madsen og elmeister Jan Holmegaard Jørgensen samt til afgivelse af forklaring direktør Peter Strandberg, Marine Global Consultants A/S.

Sagen angår et større antal kontrakter mellem Wilhelmsen Callenberg A/S og det norske selskab Marine Global Consultants A/S. Til særskilt behandling er udskilt kontrakterne vedrørende arbejde på skibet "Kronprins Harald". Det udskilte spørgsmål er, om der er tale om selvstændig underentreprise eller indleje af elektrikere svarende til indleje af vikarbureauvikarer.

Klager har under denne del af sagen nedlagt **påstand** om, at indklagede skal anerkende, at de af Marine Global Consultants A/S til arbejde på skibet "Kronprins Harald" udsendte elektrikere har arbejdet under Callenbergs ledelse og instruktion som indlejede vikarer.

Indklagede nedlagde **påstand** om frifindelse.

Der blev afgivet forklaringer af Flemming Kristensen, Ole Madsen, Sven G. Madsen, Jan Holmegaard Jørgensen og Peter Strandberg.

Sagen procederedes. Det er klagers opfattelse, at der foreligger vikararbejde og ikke underentreprise. Kontrakterne indeholder en meget summarisk beskrivelse af arbejdet baseret alene på Callenbergs bedømmelse af dets omfang, og det var samtidig aftalt, at der skulle ske afregning efter medgået tid for et bestemt antal elektrikere i et angivet tidsrum. Der blev lavet timesedler til Callenberg helt som for Callenbergs egne folk. Det, Maritime Globals folk lavede, var ikke reelt et separat stykke arbejde, men det samme som det Callenbergs egne folk lavede. Det skete alt sammen under Callenbergs elmeesters daglige ledelse og kontrol.

Parterne overlod det til retsformanden at træffe afgørelse i henhold til arbejdsretslovens § 16, stk. 3.

Retsformandens bemærkninger

Uoverensstemmelsen angår arbejde udført i henhold til to aftaler mellem Marine Global og Callenberg. På forsiden er de betegnet som "Entreprisekontrakt ... for Elektriske installationer på FREDERICIA SKIBSVÆRFT A/S". De indeholder begge en angivelse af, at det drejer sig om "installation på "Kronprins Harald"". Arbejdet, som skal udføres, "specificeres i korte træk" i de to aftaler.

I den ene er arbejdet specificeret således:

"Udførelse af el-installationer i forbindelse med installation af Niveau indikering på Vogndæk.

Arbejdet omfatter:

Installationer af niveaualarmer på vogndæk samt indikering af luger.

Arbejdet er beregnet til at vare ca. 2 uger fra projektets opstart der forventes at være 17/9-2007.

...

Marine Global Consultants forventer at bruge totalt 3 mand til installationen som beskrevet i arbejdsplan."

I den anden er det specificeret som følger:

"Udførelse af el-installationer i forbindelse med installation af nye brandmeldere som vist på vedlagte bilag.

Arbejdet er beregnet til at vare i 2 uger fra projektets opstart der forventes at være 23/10-2007.

...

Marine Global Consultants forventer at bruge totalt 7 mand til installationen som beskrevet."

Det fremgår i øvrigt af kontrakterne blandt andet, at de beskrevne ydelser "udføres af entreprenørens medarbejdere, som forudsættes at have de nødvendige certifikater til udførelse af svag og stærkstrømsinstallationer på skibe, at det forudsættes, at entreprenøren i forbindelse med udførelse af regningsarbejdet råder over den nødvendige organisation, herunder stiller det nødvendige antal formænd og arbejdsledere til rådighed i forbindelse med entreprisens udførelse, og at entreprenøren er ansvarlig for arbejdets korrekte udførelse, således at udførelsen lever op til de tegninger og beskrivelser, som er udleveret, samt sædvanlig god håndværksskik for el-installationer.

Den første aftale angik regningsarbejde med vederlæggelse efter medgået tid og en timepris på DKK 355,00 pr. anvendt medarbejdertime. I den anden var der aftalt en fast pris på DKK 285.000,00, men den endte med at blive udført som regningsarbejde.

Svend G. Madsen har forklaret, at ombygnings- eller reparationsarbejde på skibe ofte udføres i henhold til tilbud, som er afgivet uden besigtigelse af skibet på grundlag af en summarisk opgavebeskrivelse. Arbejdet skal udføres inden for en meget kort dokningsperiode, hvor der på samme tid udføres arbejder af meget forskellig slags af forskellige fag og firmaer, hvorfor det er nødvendigt med nøje daglig styring og koordinering fra værftets side og hele vejen ned til sidste underentreprenør. Der er på Fredericia Værft ca. 100 ansatte med en tilknyttet flok af faste underentreprenører med i alt ca. 400 ansatte. Faste samarbejdsforhold baseret på tillid er alfa og omega under hensyn til de særlige forhold, som karakteriserer tilbudsgivning og den koncentrerede arbejdsindsats inden for snævre tidsmæssige rammer. Værftet har sin egen el-afdeling og bruger også andre el-firmaer end dem. Det beror på omstændighederne, om de giver et tilbud med en fast pris eller på at arbejde i regning efter med medgået tid med daglig indmelding af forbrugte timer. Kontrakterne med Marine Global blev indgået, da de kunne få mere arbejde, end de selv kunne skaffe kvalificerede folk til. Marine Global arbejder globalt med el-installation på skibe. Han kontaktede dem, beskrev jobbet, og de sagde, at de kunne lave det. Så skrev de den første kontrakt – han havde på det tidspunkt endnu ikke set skibet. Daglig timeregistrering for arbejde udført af deres egne folk såvel som underentreprenørens var vigtig af hensyn til afregningen af deres samlede entreprise.

Peter Strandberg har forklaret, at Marine Global har afdelinger i Norge, Sverige og USA. Selskabet arbejder med reparation af skibe og olierigge. Det fungerer som en projektorganisation og påtager sig projekter til udførelse over hele verden. Det kan være alt fra store ombygningsprojekter – f.eks. er selskabet aktuelt i gang med 2 store olierig-ombygningsprojekter i Norge – til små opgaver, som dem de har løst for Callenberg. Små opgaver løses ved udsendelse af et team bestående af en supervisor og det nødvendige antal specialister. Aktuelt er der i selskabet 70 ansatte – i 2007 var de betydeligt flere og havde da 25-30 elektrikere ansat. Det meste af selskabets arbejde er tilbudsarbejde til fast pris, men det forekommer også, at de arbejder efter regning. For dem gør det med hensyn til arbejdets udførelse ingen forskel om det er arbejde til en fast pris eller regningsarbejde. Selskabet er ikke et vikarbureau, der udlejer arme og ben, men en højt specialiseret virksomhed med højt specialiserede medarbejdere, der sendes ud til udførelse af de selvstændige opgaver, som selskabet påtager sig og har ansvaret for udførelse, aflevering og kvaliteten af. Disponeringen i forhold til Callenberg er sket på grundlag af Svend G. Madsens beskrivelse af opgaven, herunder dennes angivelse af tidsramme og mandskabsbehov. Det afgørende var, at de talte samme sprog og kunne stole på

hinanden. De afregnede over for Callenberg på grundlag af de indberetninger, de dagligt fik pr. mail fra det udsendte team.

Jan Holmegaard Jørgensen har forklaret, at Marine Globals folk har arbejdet som en gruppe for sig selv. Den daglige organisering af arbejdet er sket på grundlag af værftledelsens beslutninger dag for dag og kommunikeret af ham til Marine Globals supervisor. Kvaliteten af gruppens arbejde har han kontrolleret ved at gå det igennem sammen med superviseren. Det er sket, at det el-arbejde, Marine Global har lavet, har skullet forbindes med andet eller tilsvarende el-arbejde lavet af Callenbergs egne folk, og at de derfor kan have arbejdet sammen i den forbindelse.

Flemming Kristensen har forklaret, at der ikke var nogen forskel på det arbejde, Marine Globals elektrikere og Callenbergs egne elektrikere lavede, og de har også arbejdet sammen. Alle udfyldte og afleverede Callenbergs timesedler. Der var en sjakbajs fra Marine Global, som instruerede Marine Global-elektrikerne. Sjakbajsen var flere gange om ugen på kontoret, hvor Holmegaard instruerede ham om, hvad der skulle laves. Holmegaard kom på skibet hver dag og så også på, hvad Marine Global-folkene lavede. Det fungerede i det hele på samme måde for Callenbergs egne elektrikere og dem, der kom fra Marine Global.

På denne baggrund og under hensyn til det under sagen i øvrigt oplyste om forholdene i skibsreparationsbranchen er det **retsformandens bedømmelse**, at det ikke kan anses for bevist, at forholdet mellem Maritime Global og Callenberg vedrørende det udførte arbejde på skibet "Kronprins Harald" ikke har været et entrepriseforhold, således som selskaberne i deres indbyrdes forhold selv har betegnet det. Det kan nemlig – som sagen er oplyst – ikke anses for usædvanligt i denne særlige branche at indgå entreprisaftaler om regningsarbejde med en summarisk opgavebeskrivelse suppleret af en angivelse af det forventede mandskabsforbrug i en kort dokningsperiode. Efter det oplyste har Maritime Globals udsendte team haft egen arbejdsleder og været fuldt ud kvalificeret til på egen hånd selvstændigt at udføre det el-arbejde, som Maritime Global havde påtaget sig udførelsen af og var ansvarlig for kvaliteten af, og der har ikke været en sådan sammenblanding med arbejde udført af Callenbergs egne folk, at Maritime Global ikke har haft et reelt kvalitetsansvar.

Herefter bestemmes:

Indklagede frifindes for den til særskilt behandling udskilte påstand.

Sagen i øvrigt udsat til fortsat behandling den 3. december 2009 kl. 1430.

Retten hævet.

Børge Dahl